

розвитку навичок говорення ідеальною була б програма, здатна оцінити не тільки правильність висловлювання (діагностувати проблеми произношення, синтаксиса, словоупотреблення), але й його функціональну адекватність.

Несовітність і існуючі обмеження в застосуванні інформаційних технологій в сфері вивчення ІЯ визначають необхідність паралельного застосування традиційних фронтальних методів навчання. Практика поєднання різноманітних методів, підходів в викладанні ІЯ, т.н. гібридне вивчення (blended learning) не є новою концепцією. Новим є величезний діапазон можливостей викладання і вивчення ІЯ, з'явившийся в результаті розвитку ІТ. Термін гібридне навчання з'явився приблизно в 2000 і в сучасній методикі розглядається як поєднання (комбінування) інтернету і різних цифрових технологій з традиційними формами роботи в аудиторії, які передбачають фізичне присутство викладача і вивчаючих ІЯ [2, 17]. Головною задачею при розробці програм гібридного вивчення є вибір найбільш ефективного поєднання підходів, моделей для індивідуальних, конкретних студентів, контекстів і цілей.

Вибір оптимальної комбінації компонентів вимагає розуміння взаємодії «інгредієнтів», грамотного з педагогічної точки зору підбору матеріалів, підтримки з боку викладача (академічної, афективної і технічної).

Гібридне вивчення ІЯ дозволяє створити для вивчаючих і для викладача навчальну ситуацію (контекст), які неможливі тільки в умовах аудиторії або роботи в режимі онлайн, і виникають в результаті інтеграції цих двох компонентів. В той же час гібридний курс пропонує нові проблеми, як для викладача, так і для вивчаючих ІЯ. Готовність розуміти суть виникаючих проблем і знаходити ефективне їх рішення є визначальною в досягненні успіху. Студент, для якого процес вивчення ІЯ як пошуку і евристичної діяльності приносить задоволення, і викладач, розділяючий подібну філософію вивчення, є найбільш перспективним контекстом для вивчення ІЯ в сучасних умовах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Beetham H., Sharp R. Rethinking Pedagogy for a Digital Age. – London: Routledge, 2007. – 260 p.
2. Sharma P., Barrett B. Blended Learning. – Oxford: Macmillan, 2007. – 160 p.

НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ

СЕРГІЄВА Г.А.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

“ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО”

В усьому світі все більше уваги приділяється якості освіти. І Україна, як член світового співтовариства, також притримується міжнародних освітніх

стандартів. Сучасні вітчизняні освітні стандарти, що орієнтовані на рекомендації Європейських інституцій, пред'являють високі вимоги до рівня мовної освіти (володіння іноземними мовами) висококваліфікованих фахівців. Крім того, й саме життя, процеси світової глобалізації, зміни геополітичної стратегії України, зростання можливостей доступу до європейського ринку праці, спонукають сьогоденне студентство до вивчення іноземних мов, підвищуючи рівень мотивації. Проте, постає питання, чи готові сьогодні ВНЗ та викладачі іноземних мов адекватно та ефективно зреагувати на ці потреби та забезпечити сучасний рівень викладання. У цьому зв'язку, слід також зауважити, що фактичний рівень володіння іноземною мовою випускників вищих навчальних закладів, на жаль, не повною мірою відповідає вимогам сучасної освітньої концепції, запитам сучасного суспільства та ринку праці. На цьому тлі тривожною видається тенденція останніх років, коли поступово відбувається стрімке скорочення навчальних аудиторних годин, що відводяться на вивчення іноземної мови, та загальної тривалості курсу іноземної мови у неможливих ВНЗ.

Все це спонукає викладачів предмету “Іноземна мова професійного спрямування” до пошуку нових технологій, форм та методів викладання дисципліни. Сьогодні потрібен якісно новий підхід до підготовки з іноземної мови, необхідна модернізація та оптимізація змісту мовної освіти, виходячи з потреб майбутньої професійної діяльності студента, розробка методів та технологій навчання, що дозволять якісно покращити навчальний процес. І це, безумовно, є одним із актуальних завдань методичної науки.

Навчання іноземній мові у неможливому вузі характеризується практичною спрямованістю занять на оволодіння мовою як засобом спілкування у рамках обраної спеціальності. Комунікативний підхід до навчання, що активно застосовується сьогодні, передбачає застосування принципу взаємопов'язаного навчання видам мовленнєвої діяльності, тобто навчання мові з одночасним формуванням навичок усіх видів мовленнєвої діяльності. Тому, на думку багатьох дослідників, система вправ, що пропонується студентам для виконання на практичному занятті з іноземної мови, повинна включати вправи спрямовані на розвиток комбінованих видів мовленнєвої діяльності. При цьому однією з головних і невідмінних умов повинна залишатися постійна комунікативна орієнтованість їх на усне мовлення в рамках конкретних навчально-професійних мовленнєвих ситуацій, оскільки об'єктом навчання є мовленнєва діяльність.

Фахове спрямування мовного навчання студентів неможливих факультетів є методично виправданим, оскільки покликано стимулювати мотивацію студентів, підвищити зацікавленість у предметі, яка розглядається сучасними психологами як один із чинників успішності оволодіння іноземною мовою. Отже, завдання курсу повинні визначитися комунікативними та пізнавальними потребами спеціалістів відповідного напрямку. У зв'язку з цим слід зазначити, що для забезпечення оптимального спілкування необхідна комунікативна ситуація, коли у студента виникає необхідність і бажання (мотивація) щось сказати і він зацікавлений у тому, щоб висловити свою думку іноземною

мовою. Отже, створення близької до реальних умов професійної сфери спілкування комунікативної ситуації є одним із важливих завдань, що постає перед викладачем у досягненні основної мети – розвитку комунікативних вмінь та навичок студента в певній фаховій сфері.

Здійснення цього завдання сьогодні, у свою чергу, неможливо уявити без використання новітніх технічних засобів, що, за умов умілого та ефективного застосування, відкривають у цій царині безліч навчальних можливостей для викладача та студентів. Комп'ютерні технології надають можливість розвивати мовленнєві навички, використовуючи методики, які ще донедавна були неможливими [1, с.118]. Новітні мультимедійні технології є не лише інструментом створення різноманітного, автентичного, динамічного інтерактивного освітнього середовища, що найкраще дозволяє реалізувати такі методичні принципи як візуалізація, індивідуалізація, диференціація навчання, особистісно-орієнтований підхід до навчання, принцип активного навчання, інтерактивності, проблемності навчання та ін. Вони є також засобом вирішення багатьох дидактичних проблем, зокрема й мовно-психологічних [1, с.119], які не можливо вирішити за допомогою традиційних засобів та методів навчання [2, с.121]. Насамперед, мультимедійні засоби допомагають створити на занятті з іноземної мови невимушену атмосферу співробітництва, сформувавши відкриту, інтерактивну навчальну ситуацію, та змінити сприйняття студентами іноземної мови лише як навчальної дисципліни, а не як засобу комунікації, необхідного в їх повсякденному житті.

Отже, сучасні тенденції у викладанні іноземних мов пов'язані як із радикальною зміною методичної парадигми, так і з технічним та технологічним оновленням процесу навчання, появою нових засобів навчання, насамперед мультимедійних технологій. Тому, говорячи про інноваційні технології, неможна оминати такий важливий аспект, як мультимедійний освітній простір. Рівень розвитку сучасних інформаційних технологій відкриває широкі можливості для удосконалення, оптимізації та інтенсифікації процесу навчання іноземним мовам. Іноземна мова – це навчальний предмет, який завдяки своїй специфіці (створення штучного мовного середовища через відсутність природного) передбачає найбільш гнучке та широке використання різноманітних технічних засобів навчання. Тому не дивно, що нові можливості, які відкривають мультимедійні засоби, знайшли найрізноманітніше застосування у викладанні іноземних мов. Мультимедійний інструментарій забезпечує перехід до якісно нового типу навчання у якісно новому інформаційно-освітньому середовищі. Як зазначалось раніше, використання мультимедійних технологій дозволяє застосовувати особистісно-орієнтовану інтерактивну освітню технологію та ефективно поєднується з проблемним та диференційованим навчанням. Сучасні мультимедійні системи сприяють досягненню мети навчання іноземним мовам у немовних вищих навчальних закладах – формуванню та розвитку комунікативної компетенції студентів, створюючи можливість інтегровано представляти будь-яку аудіовізуальну інформацію та допомагаючи викладачу, за відсутності природного мовного

середовища, створити умови, максимально наближені до реального спілкування іноземною мовою.

Найбільш поширеними сьогодні є такі елементи інформаційних технологій: інтерактивні дошки, електронні навчальні посібники, освітні ресурси мережі Інтернет, створення віртуальних класів (об'єктно-орієнтоване середовище), освітні програми на дисках, відео та аудіотехніка, матеріали для дистанційного навчання та ін. Графіка, анімація, фото, відео, звук, текст в інтерактивному режимі роботи створюють інтегроване інформаційне середовище, в якому користувач отримує якісно нові можливості, які дозволяють організувати різноманітну навчальну діяльність, значно підвищують ефективність та інтенсивність навчання.

Важливим аспектом, на якому, вважаємо, варто зупинитись, є переваги роботи в мультимедійній навчальній лабораторії. Робота в мультимедійній лабораторії дає викладачу такі основні можливості: 1) відображати у реальному часі матеріал, що демонструється на викладацькому комп'ютері, на моніторах студентів; 2) здійснювати інтерактивне спілкування студента з викладачем під час роботи на своєму робочому місці за допомогою гарнітур – мікрофонів з навушниками, що істотно підвищує ефективність навчання; 3) здійснювати поточний контроль за роботою кожного студента не покидаючи свого місця. Всі ці можливості можуть суттєво підвищувати якість проведення занять з іноземної мови. Використання для навчання персонального комп'ютера та робота студента у зручному середовищі в темпі, що є оптимальним для кожного окремого студента з можливістю інтерактивного спілкування з викладачем та поточного контролю, дійсно допомагає студенту досягти кращих результатів, дозволяє підвищити рівень навчання і ефективно використовувати час заняття. Звичайно, створення мультимедійного класу вимагає від викладача іншого методичного підходу до викладання і можливе за наявності відповідного програмного забезпечення.

Важливим інструментом викладача у навчанні студентів іноземної мови є також використання можливостей та ресурсів Інтернету. Дослідники зазначають [3], що широке використання Інтернет-ресурсів у викладанні іноземних мов є засобом отримання найновішої інформації та використання її в навчальному процесі, засобом ознайомлення з різноманітними зразками автентичного мовлення. Інтернет-технології є засобом організації реального спілкування тих, хто навчається, з носіями мови. Крім того, з їх допомогою можна організувати навчальне он-лайн спілкування іноземною мовою за межами аудиторії та ін. Проте, необхідно проводити ретельний підбір ресурсів для використання на занятті та під час самостійної роботи студентів, а обов'язковим критерієм доцільності використання Інтернет-сайтів у навчальному процесі повинна бути їх дидактична цінність. За цим критерієм дослідники виділяють наступні три категорії сайтів: навчальні, інформативні та розважальні [4]. Слід також зазначити, що загальне питання використання Інтернету на занятті з іноземної мови широко висвітлюється у вітчизняній та зарубіжній літературі, а от питанням конкретної методики використання ресурсів для вирішення конкретних завдань оволодіння мовленнєвими

навичками приділяється дуже мало уваги. Таким чином, сьогодні головним питанням, що стосується використання Інтернету, є розробка методик, що доречні на різних етапах навчання для реалізації конкретних дидактичних завдань.

Отже, використання інформаційних технологій забезпечує створення спеціального освітнього середовища, проте, інформаційні технології у навчальному процесі – це не лише нові технічні засоби, але й нові форми і методи викладання, новий підхід до процесу навчання. Адже, зрозуміло, що одна лише наявність на занятті комп'ютера та доступу до Інтернет не говорить про якість такого заняття. І тут є багато проблем, які ще мають бути вирішені. Зокрема, ефективність мультимедійних технологій багато в чому залежить від вміння викладача застосовувати їх для досягнення певної педагогічної мети, раціонально поєднуючи з традиційними засобами навчання. Однак, проблеми комп'ютерної лінгводидактики ще недостатньо досліджені, а відтак, педагогічній практиці застосовують окремі елементи інноваційних технологій, інтерактивні засоби навчання, безсистемно, без урахування психолого-педагогічних умов їх використання, не кожен викладач спроможний розібратися з існуючими мультимедіа програмами та включити їх в навчальний процес.

У цьому зв'язку, говорячи про професійно-орієнтоване навчання, слід зауважити, що на даний час існує потреба у відповідному програмно-методичному забезпеченні змісту навчання. Оскільки, на відміну від курсу загальної іноземної мови, для навчання якої створено багато інтерактивних комп'ютерних програм, мультимедійні навчальні комплекси для курсу іноземної мови для спеціальних цілей відсутні. Разом з тим, ті мультимедіа продукти, що наявні на ринку, не завжди відповідають програмі певного ВНЗ, задачам та цілям, які ставить перед собою викладач або кафедра, та потребам студента.

Крім того, серед проблем, пов'язаних з організацією ефективного навчального процесу із застосуванням мультимедійних технологій, слід звернути увагу на те, що їх вплив на ефективність та якість навчання є недостатньо високим також через неможливість регулярного використання мультимедійного класу, або неможливість використання його у потрібний час, з огляду на недостатню кількість таких аудиторій.

Отже, серед переваг та можливостей мультимедійного навчання слід відзначити інтерактивність та активне залучення студентів у процес навчання, візуалізацію та можливість впливу одразу на декілька каналів сприйняття інформації, збільшення можливості мимовільного запам'ятовування матеріалу, індивідуалізацію навчання, широкі можливості для повторення матеріалу та контролю знань, зростання темпу засвоєння навчального матеріалу, можливість використання електронних підручників та відеоуроків.

Проте, в цій сфері існують і певні проблеми, пов'язані, зокрема, з відсутністю науково-обґрунтованої методики організації навчальної діяльності з використанням мультимедійних технологій; відсутністю мультимедіа продуктів, що відповідали б програмі певного ВНЗу, завданням викладача та потребам студента; недостатньою професійною компетенцією викладача у

сфері використання комп'ютерних технологій. Все це обумовлює те, що величезний потенціал інформаційних технологій реалізується сьогодні ще недостатньо. Застосування новітніх технологій ставить нові завдання, які, передусім, полягають в удосконаленні програмно-методичного забезпечення навчального процесу, створенні власних мультимедійних навчальних комплексів, що безумовно потребує серйозної науково-дослідної роботи з метою розробки алгоритму їх створення та методик їх ефективного застосування.

Література

1. Частник О.С. Віртуальний клас у викладанні іноземної мови / О.С. Частник // Сучасні засоби навчання іноземних мов у вищих навчальних закладах. – Харків: НУ «ЮАУ ім. Ярослава Мудрого», 2013. – С. 118-120.
2. Черкашин С.В., Видюкова Н.И. Использование мультимедийных средств обучения в рамках интерактивного процесса обучения иностранным языкам в неязыковых вузах / С.В. Черкашин, Н.И. Видюкова // Сучасні засоби навчання іноземних мов у вищих навчальних закладах. – Харків: НУ «ЮАУ ім. Ярослава Мудрого», 2013. – С. 120-122.
3. Ганзюкова О.Ю. Використання дидактичного потенціалу ресурсів Інтернету на заняттях з іноземної мови за професійним спрямуванням / О.Ю. Ганзюкова // Читання пам'яті Михайла Матусовського: матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. «Лінгвістика. Комунікація. Освіта». – Луганськ: Вид-во ЛДІКМ, 2012. – С. 131-134.
4. Сысоев П.В., Евстигнеев М.К. Современные учебные Интернет-ресурсы в обучении иностранному языку / П.В. Сысоев, М.К. Евстигнеев // Иностранные языки в школе. – 2008. – № 6. – С. 2-9.

ДЕБАТЫ КАК МЕТОД ОБУЧЕНИЯ НА ЗАНЯТИЯХ ПО ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ В ВУЗЕ

Лисицкая Е.П.

НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ «ЮРИДИЧЕСКАЯ АКАДЕМИЯ УКРАИНЫ ИМЕНИ ЯРОСЛАВА МУДРОГО»

В настоящее время при обучении иностранному языку активно используются новые технологии, как компьютерные, так и коммуникативные. Для студентов существует масса возможных способов пополнить свой словарный запас в ходе обучения. Интернет создает условия для получения любой необходимой информации: страноведческого материала, новостей, статей из газет и журналов, видео. Но навыки общения, приобретенные в ходе обучения при помощи разнообразных средств, могут быть быстро утрачены при отсутствии практики, и практики публичных высказываний в том числе. Изложение собственных мыслей и идей на иностранном языке – достаточно сложный процесс, как с лингвистической, так и с психологической точки зрения, так как во время публичного выступления студенты зачастую не могут структурировать речь, четко сформулировать идеи, спонтанно подобрать необходимые языковые средства. Основной причиной не только ошибок, но и боязни выступления, является отсутствие у них коммуникативных навыков и